

KEHTESTATUD 4.09.2019

SG direktori

käskkirjaga nr 1-1/10

SAKU GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA

I. OSA

Põhikooli üldosa

SAKU 2019

SISUKORD

2 ÜLDOSA	4
2.1 Kooli väärtused ja eripära	4
2.2 Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid	5
2.3 Õppekorraldus põhikoolis	6
2.3.1 Saku Gümnaasiumi 1.-3. kooliastme tunnijaotusplaan 2019/20 õ-a	7
2.4 Õppekirjandus	9
2.5 Kooli õppekava välise õppimise arvestamine koolis õpitava osana	14
2.6 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	15
2.7 Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused	16
2.8 Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti	18
2.9 Kolmanda kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted	20
2.12 Hindamise korraldus, põhikooli lõpetamine	21
2.12.1 Teadmiste ja oskuste hindamine	21
2.12.2 Õppimist toetav hindamine (kujundav hindamine)	23
2.12.3 Kokkuvõtva hindamise korraldus põhikoolis	24
2.12.4 Põhikooli lõpetamine	26
2.13 Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine	26
2.14 Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord	27
2.14.1 Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused	28
2.14.2 Hariduslike erivajadustega õpilaste, sh individuaalse õppekava alusel õppivate õpilaste hindamine ja õppeprotsessi tulemuslikkuse tagasisidestamine	29
2.14.3 Õpiabisüsteemi etapid õpiraskustega õpilaste abistamisel ja juhendamisel	29
2.14.4 Tegevused käitumisraskustega õpilase korral	30
2.15 Karjääriteenuste korraldus	31
2.16 Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	31
2.17 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	33

1 ÜLDSÄTTED

Saku Gümnaasiumi õppekava on kehtestatud ühe tervikdokumendina põhikoolile (1. – 3. kooliaste) ja gümnaasiumile ning koosneb järgmistest osadest:

- 1) õppekava 1. osa – põhikooli üldosa,;
- 2) õppekava 2.osa – ainevaldkondade õppeainete ainekavad põhikoolile, milles on esitatud õppeainete õpitulemused ja õppesisu kirjeldused klassiti;
- 3) õppekava 3.osa - gümnaasiumiastme üldosa;
- 4) õppekava 4.osa – kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad gümnaasiumis, mis on esitatud ainevaldkondade kaupa ja valikõppeainete kavadest.

Saku Gümnaasiumi õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud riiklike õppekavade alusel tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 1, põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikest 1 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 19 lõikest 1, eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames ning milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, riiklikest õppekavadest, haridus- ja teadusministri 12.oktoobri 2011.a. määrusest nr 62 „Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord” § 1 lõikest 3 ja Vabariigi Valitsuse 20.oktoobri 2011.a. määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord” § 6 lõikest 3.

Saku Gümnaasiumi õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, so suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või –valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Põhikooli lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 ning gümnaasiumi lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud gümnaasiumi riikliku õppekava § 4 lõikes 3. Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, need kujunevad õppeainetes taotletavate õpitulemuste kaudu, läbivate teemade käsitlemise kaudu ainetundides, tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.

Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilasel lastakse demonstreerida õpitulemuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuste väljundverbist ja antakse soorituse kohta tagasisidet tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuste omandamist.

Väljundipõhise õppe õpikäsitus väljendub selles, et õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine viisil, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused ning pädevused.

2 ÜLDOSA

2.1 Kooli väärtused ja eripära

Väärtused

Kõik kooli töötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväarikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Saku Gümnaasiumi visiooniks on olla elutervet ja lugupidavat suhtumist kujundav kool, kus isiksusel võimaldatakse mitmekülgset arened.

Saku Gümnaasiumi väärtused:

- Konkurentsivõimeline ja võimetekohane haridus
- Meeldiv õpikeskkond
- Tugevad traditsioonid
- Vastastikune ausus ja austus
- Avatus koostöös

Eripära

Saku Gümnaasiumi missiooniks on luua õpilastele tingimused kvaliteetse ning võimetekohase hariduse omandamiseks, et tagada edaspidine toimetulek elus ning panna alus elukestvaks õppimiseks.

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemisest, kus edendatakse erinevaid õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Tugisüsteemide töö kaudu ning olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel osalemise kaudu toetatakse kõikide õpilaste individuaalset arengut. Loodud on head võimalused õppetöö ja huvihariduse (huvitegevuse) sidumiseks.

Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujundamise toetamisele kõikides üldpädevustes. Koolis õpetatakse erinevaid valikaineid, tegutseb aktiivne õpilasesindus ning õpilased osalevad aktiivselt ürituste korraldamisel.

2.2 Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli lõpetades on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused

Õppe- ja kasvatuse aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7, § 9 ja § 11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujundamine.

Põhikooli lõpetades on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2.tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonnaalaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut

Saku Gümnaasium aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Õpilaste individuaalset arengut toetatakse koostöös lapsevanematega arenguevestluste läbiviimise kaudu.

Õppe- ja kasvatuse korraldamisel arvestatakse õpilaste individuaalsust õppetundides ja väljaspool tunde õppimist toetava hindamise, erinevate õppemeetodite ja –materjalide kasutamisega, täiendava tööga erineva võimekusega õpilastele (nt valikained, loovusring, õpiabi).

Põhikooli õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine. Saku Gümnaasiumis on loodud põhikooli õpilastele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist. Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks gümnaasiumis või kutseõppes ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Õpetuses ning kasvatuses pööratakse suurt tähelepanu ettevõtlikkuse ja koostööskuste arendamisele läbi erinevate õppemeetodite ja tegevuste. Kultuuri-ja väärtuspädevuse arendamisel peetakse koolis tähtsaks kaaslaste märkamist ja tunnustamist, traditsioonide jätkamist, rahvuslikkuse rõhutamist. Ettevõtlikkuspädevuse ja suhtluspädevuse arendamisel peetakse koolis oluliseks õpilaste initsiatiivi ja loovust erinevate ürituste korraldamisel, loovtööde, uurimis-ja praktiliste tööde, õpilasfirmade jne ettevalmistamisel.

2.3 Õppekorraldus põhikoolis

- (1) Õppetöö korraldus Saku gümnaasiumis:
  - õppeaastas on kokku vähemalt 175 õppepäeva;
  - põhikooli lõpuklassis on kokku vähemalt 185 õppepäeva (sh lõpueksamite toimumise periood);
  - õppeaastas on viis koolivaheaega üldreeglina vastavalt haridus- ja teadusministri kehtestatud aegadel, kooli hoolekogu nõusolekul on võimalik teha muudatusi vaheaegade kestuses;
  - 1.- 9. klassini on traditsiooniline õppetöö korraldus (kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel). Kokkuvõtvalt hinnatakse 3. - 9. kl kõiki õppeaineid trimestrite kaupa ja 1. - 2 .kl poolaasta kaupa.
- (2) Alates 4. klassist õpetatakse kehalist kasvatust poistele ja tüdrukutele eraldi rühmades.
- (3) Alates 4.klassist on õpilastel võimalik õppida tehnoloogiaõpetust või käsitööd ja kodundust. Rühmade moodustamisel arvestatakse õpilase või vanema soovi ja olemasolevate töökohtade arvu. Tehnoloogia või käsitöö ja kodunduse õppimise peab õpilane või õpilase vanem otsustama 2. või 3.kooliastme alguses.
- (4) Klassi võib jagada rühmadeks võõrkeelte õpetamiseks kui klassis on vähemalt 22 õpilast ning informaatikaõpetuses kui klassis on 1.kooliastmes vähemalt 22, 2.-3. kooliastmes vähemalt 25 õpilast. Lähtudes õpilaste arvust võib liita ainetundide läbiviimiseks erinevate klasside õpilasi eeldusel, et 1.-3.kooliastmes ei ole rühm suurem lubatud õpilaste arvust antud klassikomplektis.
- (5) Erinevates õppeainetes võib vajaduse ning võimaluse korral jagada klassi õppetöö läbiviimiseks rühmadeks kasutades ühes rühmas tunniandjana asendusõpetajat. Rühmatundide korraldamise kavandab aineõpetaja koostöös teiste õpetajatega.
- (6) 1., 2. ja 6. klassis toimuvad ühtsete materjalidega kokkuvõtvad tööd eesti keeles ja matemaatikas. Kokkuvõtva töö materjalid koostavad klassiõpetajad / vastava klassi aineõpetajad ja need esitatakse õppealajuhatajale kinnitamiseks vähemalt üks nädal enne toimumist. Kokkuvõtvad tööd toimuvad 1. ja 2. klassil 30. või 31. õppenädalal, 6. klassis 31. või 32. n. Hinnat arvestatakse õppeaine 3.trimestri hinde väljapanekul ning hinnanguid 1. ja 2.klassis õpilaste õpingutele aasta kokkuvõtva tagasiside andmisel. Kolmandates klassides toimuvad tasemetööd eesti keeles riiklike tasemetööde põhjal mais. Töid ei hinnata, õpilastele antakse soorituse kohta tagasisidet.
- (7) Põhikooli 8. klassis toimub ühes õppeaines üleminekuksam. Õppeaasta esimesel koosolekul otsustab õppenõukogu, millise kolme õppeaine vahel saavad õpilased valida. Õpilased teatavad õppealajuhatajale oma valiku 1. märtsiks. Üleminekuksami materjalid koostavad aineõpetajad ja esitavad direktorile kinnitamiseks vähemalt kaks nädalat enne eksami toimumist. Koolieksam toimub enne õppeperioodi lõppu, hinne kantakse õppeinfosüsteemi päevikusse ja seda arvestatakse õppeaine aastahinde väljapanekul.
- (8) Koolieksami sooritamisest vabastatakse 8. klassi õpilane, kes on antud õppeaastal eksamiaine olümpiaadi maakondlikus voorus saavutanud 1. – 3. koha või kutsutud osalema üleriigilisse vooru. Kui eksamist vabastatud õpilane soovib eksamit sooritada, teavitab ta sellest aineõpetajat vähemalt üks nädal enne eksami toimumist.

2.3.1 Saku Gümnaasiumi 1.-3. kooliastme tunniarvustusplaan 2019/20 õ-a

Saku Gümnaasiumi 1. - 3. kooliastme tunniarvustusplaan on koostatud lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud õpilase suurimast lubatud nädala õppekoormusest tundides ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikes 3 sätestatud kohustuslike õppeainete nädalatundide arvust.

Koolis kasutatakse õppe korraldamisel järgmisi viise (PRÕK § 15 lg 2):

- üldõpetus – õpe, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde;
- aineõpetus – õpe, mille puhul õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel;

Erinevates kooliastmetes on korraldatud õpe järgmiselt:

- I kooliaste – aineõpetus;
- II kooliaste – valdavalt aineõpetus, osaliselt üldõpetus;
- III kooliaste – aineõpetus.

	1.kooliaste					2.kooliaste					3.kooliaste				
	*	**	1.	2.	3.	*	**	4.	5.	6.	*	**	7.	8.	9.
eesti keel	19	1	7	7	6	11	2	6	4	3	6		2	2	2
kirjandus						4			2	2	6		2	2	2
inglise keel	3				3	9		3	3	3	9		3	3	3
vene keel						3				3	9		3	3	3
matemaatika	10	3	4	4	5	13	2	5	5	5	13	0,5	5	4,5	4
loodusõpetus	3		1	1	1	7		2	2	3	2		2		
geograafia											5		1	2	2
bioloogia											5		1	2	2
keemia											4			2	2
füüsika											4			2	2
inimeseõpetus	2			1	1	2			1	1	2		1	1	
ühiskonna- õpetus						1				1	2				2
ajalugu						3	1		2	2	6		2	2	2

muusika	6		2	2	2	4		2	1	1	3		1	1	1
kunst	4,5		2	1	1,5	3		1	1	1	3		1	1	1
tööõpetus	4,5		1	2	1,5										
tehnoloogia- õpetus / käsitöö, kodundus						5	1	2	2	2	5		2	2	1
kehaline kasvatus	8	1	3	3	3	8		3	3	2	6		2	2	2
VALIKAINED															
tantsuline liikumine		1		1											
informaatika- õpetus		1		1			1		1			1	0,5	0,5	
karjääriõpetus												1			0,5

3.kooliastme loovtöö (*kunst, muusika, informaatika, minifirma, loodus*)

1 1

Tunde nädalas			20	23	24			24	27	29			29, 5	32	31, 5
ÕPILASE VALIKAINED															
koorilaul					1			1	1	1			1	1	
pillimäng								1	1						
inglise keel													0,5		0,5
matemaatika													0,5		0,5
ettevõtlusõpe															1

*RÕK kohustuslikud tunnid

** Vaba tunnimahu kasutamine

2.3.2 Valikainete ja võõrkeelte valik

- (1) Valikainete õpetamine toimub vaba tunnimahu arvelt pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 4 on sätestatud õpilase suurimast lubatud nädala õppekoormusest tundides.
- (2) 1. – 3. kooliastmes on osaliselt vaba tunnimahu kasutamine õppeaineti määratud kooli poolt ning õpilastel on lisaks võimalik valida valikaineid vastavalt kooli tunnijaotusplaanile (nt koorilaul, pillimäng, ettevõtlusõpe, inglise keel, matemaatika). Valikainete loend võib õppeaastati olla erinev. Vaba tunnimahu kasutatakse ka õpilaste toetamiseks õpiabirühmades ja aineõpetajate konsultatsioonides.
- (3) 3.kooliastmes loovtöö sooritamiseks on võimaldatud vaba tunnimahu arvelt üks tund 7.klassis ning õpilane otsustab loovtöö ettevalmistamise ainevaldkonna üle.
- (4) 1. – 3. kooliastme õpilastele ei ole täiendavate valikainete valimine kohustuslik, kuid valimise korral on õpilasel kohustuslik läbida ainekava täies mahus.
- (5) Valikainet „Usundiõpetus” õpetatakse siis, kui vastavas kooliastmes on soovijaid vähemalt 15. Valikaine „Usundiõpetus” õppimissoovist järgmisel õppeaastal peab õpilase vanem teavitama kooli kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis hiljemalt 30.maiks.
- (6) Saku Gümnaasiumi põhikooli astmes õpitakse A-võõrkeelena (alates 3.klassist) inglise keelt ja B-võõrkeelena (alates 6.klassist) vene keelt.

2.4 Õppekirjandus

Klass	Õpik	Töövihik
Eesti keel		
1.kl	K.Kütimets, M.Kütt Aabits Künnimees 2019	T.Puik, K.Kütimets, M.Kütt Aabitsa tv Künnimees 2019
	K.Kütimets, M.Kütt Eesti keele õpik 1.klassile Künnimees 2019	T.Puik, K.Kütimets, M.Kütt Eesti keele tv 1.klassile.
		K.Kütimets, T.Puik Kirjatehnika tv 1.,2.osa Künnimees 2019
		T.Puik Õigekirja tv 1.klass Koolibri
2.kl	K. Vainola Eesti keele õpik 1., 2. osa Maurus 2016	Eesti keele tv 2. klassile 1.ja 2.osa Künnimees 2019
		T.Puik Õigekirja tv 2.klass Koolibri
3.kl	L. Kriiska, A. Saro Eesti keele õpik 3. klassile 1., 2 osa Avita 2015	Eesti keele tv 3. klassile 1.ja 2.osa Künnimees 2019
		T.Puik Õigekirja tv 3.klass Koolibri
4.kl	K. Lepp, K. Orgla, L. Piits, K. Sarapuu, J. Urmet, L. Vanamölder Eesti keele õpik 4. klassile 1., 2. osa Avita 2011	K. Lepp, K. Orgla, L. Piits, K. Sarapuu, L. Vanamölder Eesti keele tv 4. klassile 1., 2. osa Avita 2011
		Avita e-tund 4.klassile

5.kl	Piits, Sarepuu, Varul „Eesti keele õpik“, Avita 2012	Varul jt „Eesti keele TV“ 1.-2., Avita 2012
6.kl	Varul, Piits „Eesti keele õpik“, Avita 2013	Varul, Piits „Eesti keele TV“ 1.-2., Avita 2013 Avita e-tund 6.klassile
7.kl	Ratassepp „Eesti keele õpik“ 1.-2., Avita 2011 e-õppekeskkond OPIQ	Avita e-tund 7.klassile
8.kl	Ratassepp „Eesti keele õpik“, Avita 2010	
9.kl	Ratassepp „Eesti keele õpik“, Avita 2013	Puik, Ratassepp „Eesti keele TV“ 1.-2., Avita 2013
Kirjandus		
5.kl	Urmet, Vanamõlder „Kirjanduse õpik“ 1.- 2., Avita 2012	-
6.kl	Urmet, Vanamõlder „Kirjanduse õpik“ 1. – 2. , Avita 2013	-
7.kl	Kivisilla, Ratassepp „Labürint I“, Avita 2011 e-õppekeskkond OPIQ	Avita e-tund 7.klassile
8.kl	Kivisilla, Ratassepp „Labürint II“, Avita 2012	Avita e-tund 8.klassile
9.kl	Kivisilla, Ratassepp „Labürint III“, Avita 2013	-
Inglise keel		
3.kl	Ü.Kurm „I Love English 1“, Studium 2011	Ü.Kurm „I Love English 1“, Studium
4.kl	Ü.Kurm „I Love English 2“, Studium 2012	Ü.Kurm „I Love English 2“, Studium
5.kl	M.Niine, M.Peets „Step by Step 2“, Koolibri 2006	M.Niine, M.Peets „Step by Step 2“ 1. – 2., Koolibri
6.kl	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 3“, Koolibri 2006	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 3“ 1. – 2. , Koolibri
7.kl	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 4“, Koolibri 2008	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 4“ 1. – 2., Koolibri
8.kl	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 5“, Koolibri 2008	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 5“ 1. – 2., Koolibri
9.kl	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 6“, Koolibri 2009	M.Kariis, M.Peets „Step by Step 6“ 1. – 2., Koolibri
Vene keel		
6.kl	I.Mangus „Bõstro i veselo 6.kl“, TEA 2010	I.Mangus „Bõstro i veselo 6.kl“, TEA
7.kl	T.Trojanova „Вверх по лестнице“ II, Argo 2016	T.Trojanova „Вверх по лестнице“ II, Argo
8.kl	T.Trojanova „Вверх по лестнице“ III, Argo 2017	T.Trojanova „Вверх по лестнице“ III, Argo

9.kl	T.Trojanova „Вверх по лестнице“ IV, Argo 2015	T.Trojanova „Вверх по лестнице“ IV, Argo
Matemaatika		
1.kl	M. Kabel, H. Kadakas, J. Põldma, H. Ernits Matemaatika tööraamat 1. klassile 1., 2. osa Maurus 2015	
2.kl	S.Piht, M.Piht, E.Sildre Matemaatika tööraamat 2.klassile, I ja II osa Maurus 2016	
3.kl	K. Belials Matemaatika õpik 3. klassile 1., 2. osa Avita 2014	K. Belials Matemaatika tv 3. klassile 1., 2. osa Avita Avita e-tund 3.klassile
4.kl	K. Kaasik Matemaatika õpik 4. klassile 1., 2. osa Avita 2011	M. Saks Matemaatika tv 4. klassile Avita
	K. Kaasik Matemaatika õpik 4. klassile 1., 2. osa Avita 2012 (<i>ühele klassile!</i>)	Avita e-tund 4.klassile
5.kl	K. Kaasik Matemaatika 5. klassile, I ja II osa Avita 2010	M. Saks Töövihik 5. klassile, I ja II osa, Avita Avita e-tund 5.klassile
6.kl	K. Kaasik Matemaatika 6. klassile, I ja II osa, Avita, 2013	M. Saks Töövihik 6. klassile, I ja II osa, Avita
7.kl	Matemaatika õpik 7. klassile. K. Kaldmäe, A. Kontson, K. Matiisen, E. Pais, Avita 2011 e-õppekeskkond OPIQ	Matemaatika töövihik 7. klassile I ja II osa. M. Saks, Avita
8.kl	Matemaatika õpik 8. klassile I ja II osa; K. Kaldmäe, A. Kontson, K. Matiisen, E. Pais, Avita 2012	Matemaatika töövihik 8. klassile I ja II osa. M. Saks, Avita
9.kl	Matemaatika õpik 9. klassile I ja II osa; K. Kaldmäe, A. Kontson, K. Matiisen, E. Pais, Avita 2013	Matemaatika töövihik 9. klassile I ja II osa. M. Saks, Avita Foxcademy õppekeskkond
Ajalugu		
5.kl	M.-M.Piir „Inimesed ajas“, 1.-2. osa, Avita 2008	M.-M.Piir „Inimesed ajas“ 1. – 2. , Avita 2011
6.kl	M.-M.Piir, M.Kõiv „Vanaaeg“ 1. ja 2.osa, Avita 2010	M.-M.Piir, M.Kõiv „Vanaaeg“ 1. ja 2.osa, Avita 2010
7.kl	I.Põltsam-Jürjo, P.Piirimäe, U.Vent „Keskaeg“ Avita 1. ja 2.osa 2012 e-õppekeskkond OPIQ	
8.kl	P.Piisimäe „Uusaeg“ 1. ja 2.osa, Avita 2014	
9.kl	T.Tannberg, A.Pajur, E.Värä „Lähiajalugu“ 1. ja 2.osa, Avita 2015	E.Tannberg, U.Linnus „Lähiajalugu“ 1. ja 2.osa, Avita
Ühiskonnaõpetus		

6.kl	E.Kulderknup, R.Kippak, A.Kloren, K.Peetris „Mosaiik“ Koolibri 2013	-
9.kl	A.Toots „Sootsium“ Koolibri 2013	-
Inimeseõpetus		
2.kl	R. Kippak, A. Kloren, E. Kulderknup, K. Peetris IN. 2. klassi inimeseõpetuse tööraamat Koolibri 2011	
3.kl	R. Kippak, A. Kloren, E. Kulderknup, K. Peetris IN. 3. klassi inimeseõpetuse õpik Koolibri 2012	R. Kippak, A. Kloren, E. Kulderknup, K. Peetris IN. 3. klassi inimeseõpetuse töövihik Koolibri 2012
5.kl	K.Lepik „Tervist, tervis!“ Koolibri 2012	-
6.kl	K.Kullasepp, M.Kagadze „Suhtlemine on lahe!“ Koolibri 2013	K.Kullasepp, M.Kagadze „Suhtlemine on lahe!“ Koolibri 2013
7.kl	K.Kullasepp, M.Kagadze „Muutuste maailm“ Koolibri 2012 e-õppekeskkond OPIQ	-
8.kl	K.Kõiv, E.Kiive, M.Kull, K.Part „Tervis – minu valikud“ Koolibri 2012	-
Karjääriõpetus		
9.kl	-	SA Innove „Põhikooli valikaineraamat, kolmas kooliaste“ (töölehed) Tallinn 2011 Saksakulm „Teosta end“ Karjääriõpetus (töölehed) Ellervo 2010
Majandus- ja ettevõtlusõpe		
7.kl	-	JA Eesti „Minifirma juhend“ – (ettevõtlusõppe programm põhikooli III astmele) töölehed, Tallinn 2012
Loodusõpetus		
1.kl	M. Männil, J. Põldma, H. Ernits, M. Joa, Loodusõpetuse tööraamat 1. klassile Maurus 2015	
2.kl	M. Männil, J. Põldma, H. Ernits, M. Joa, Loodusõpetuse tööraamat 2. klassile Maurus 2015	
3.kl	K. Sirel Loodusõpetuse õpik 3. klassile 1., 2. osa Avita 2013	K. Sirel Loodusõpetuse tv 3. klassile 1., 2. osa Avita 2013
4.kl	S. Kaljula, A. Saar Loodusõpetuse õpik 4. klassile Koolibri 2011	S. Kaljula, A. Saar Loodusõpetuse töövihik 4. klassile Koolibri
5.kl	Saar, Relve, Kaljula „Loodusõpetus 5.kl“ 1. osa, Koolibri 2012 Tõldsepp, Relve, Kaljula „Loodusõpetus 5.kl“ 2. osa, Koolibri 2012	Saar, Relve, Kaljula „Loodusõpetus 5.kl“ 1. osa, Koolibri Tõldsepp, Relve, Kaljula „Loodusõpetus 5.kl“ 2. osa, Koolibri

6.kl	Relve, Kaljula „Loodusõpetus 6.kl“ 1. ja 2.osa, Koolibri 2013	Relve, Sirel, Kaljula „Loodusõpetus 6.kl“ 1. osa, Koolibri Relve, Kaljula „Loodusõpetus 6.kl“ 2. osa, Koolibri
7.kl	Pärtel, Loide, Tempel „Loodusõpetus 7. klassile“, Koolibri 2014 e-õppekeskkond OPIQ	Pärtel „Loodusõpetus 7. klassile“ 1. – 2., Koolibri 2016
Bioloogia		
7.kl	Kirk, Pappel jt „Bioloogia 7.kl“, Avita 2011 e-õppekeskkond OPIQ	
8.kl	Toom, Tedersoo, Relve „Bioloogia 8.kl“ I osa Avita; 2012 Kokassaar, Relve, Vanatoa jt „Bioloogia 8.kl“ II osa, Avita 2012	
9.kl	Kokassaar, Relve „Bioloogia 9.kl“ I osa, Avita, 2013 Kokassaar, Martin, Relve „Bioloogia 9.kl“ II osa, Avita 2013	Avita e-tund 9.klassile
Geograafia		
7.kl	Aunap, Kont, Jauhilainen „Loodusgeograafia“, Avita 2011 e-õppekeskkond OPIQ	Avita e-tund 7.klassile
8.kl	Kont „Loodusgeograafia“, Avita 2012	Avita e-tund 8.klassile
9.kl	Kont, Kukk „Euroopa loodus-ja ühiskonnageograafia“, Avita 2013	
Füüsika		
8.kl	Enn Pärtel „Füüsika“, Koolibri 2012	
9.kl	Pärtel, Lõhmus, Loide „Soojusõpetus. Tuumaenergia“, Koolibri 2013 Koit Timpann „Elektriõpetus“, Koolibri 2014	-
Keemia		
8.kl	N.Katt, M.Saar „Keemia 8.kl“, Maurus 2015.	N.Katt, M.Saar „Keemia 8. kl.“, Maurus
9.kl	N.Katt, M.Saar „Keemia 9.kl“, Maurus 2016.	N.Katt, M.Saar „Keemia 9. kl.“, Maurus
Muusika		
1.kl	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse õpik 1. klassile Avita 2005	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse tv 1. klassile Avita 2005
2.kl	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse õpik 2. klassile Avita 2012	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse tv 2. klassile Avita 2012

3.kl	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse õpik 3. klassile Avita 2013	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse tv 3. klassile Avita 2013
4.kl	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse õpik 4. klassile Avita 2010	M. Pullerits, L. Urbel Muusikaõpetuse tv 4. klassile Avita 2010
5.kl	Heli Roos „Muusikaõpik 5. klassile“, Avita 2010	Heli Roos „Töövihik 5. klassile“, Avita 2010
6.kl	Heli Roos „Muusikaõpik 6. klassile“, Avita 2012	Heli Roos „Töövihik 6. klassile“, Avita 2012
7.kl	Anu Sepp, Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpik 7. klassile“, Avita 2011 e-õppekeskkond OPIQ	
8.kl	Anu Sepp, Aive Skuin, Jaak Ojakäär, Karolina Sepp „Muusikaõpik 8. klassile“, Avita 2007	
9.kl	Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpik 9. klassile“, Avita 2009	

2.5 Kooli õppekava välise õppimise arvestamine koolis õpitava osana

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §17 lõike 4 ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

(1) Õpilase või piiratud teovõimega õpilase vanema taotlusel ja Saku Muusikakooli nõusolekul võib Saku Gümnaasium arvestada 2. – 3. kooliastme õpilastel õppimist Saku Muusikakoolis muusikaõpetuse osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada Saku Gümnaasiumi õppekavaga määratud õpitulemusi. Vastav taotlus ja muusikakooli nõusolek esitatakse kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis hiljemalt õppeaasta alguseks. Muusikaõpetuse kokkuvõtlikud hinded pannakse sellisel juhul välja Saku muusikakooli tõendi alusel.

(2) Saku Gümnaasium ei kanna kooli õppekavavälise õppimise või tegevusega seotud kulutusi.

(3) Kooli õppekavavälise õpingu või tegevusena ei arvestata kooli lõpetamisega seotud tegevusi (koolieksami sooritamine, loovtöö koostamine).

2.6 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade rakendamine

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingul ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoollisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös / uurimuslikus töös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö / uurimusliku töö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlusest ja õppesisust erinev.

Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ja partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

Lõimingu rakendamine

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus kooli üldtööplaani tasandil ning õpetaja oma töö planeerimisel ainekaardi tasandil.

Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Lõimingu kaudu seostatakse eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi asetades need reaalse elu konteksti ning aidates õpilastel neid mõtestada ja seostada üheks tervikuks. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus

õpilased areneksid aktiivseteks ennastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning –viiside abil. Lõiming väljub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena ning õpetajate koostöös. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse Saku Gümnaasiumis õpet ja kujundatakse õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määratledes erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Õppe lõimingut taotlevad tunnivälised ja ülekoolilised projektid kavandatakse koostöös iga õppeaasta alguseks ning need kajastuvad kooli üldtööplaanis. Tulenevalt kooli üldtööplaanist arvestavad õpetajad oma töö planeerimisel kavandatud projektidega.

Õppe lõimimisel määratletakse lõimingutsenter - teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee millegi saavutamiseks ning selle ümber kavandatakse õppetegevus. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks lõimingutsentriteks pädevused, mis on aluseks suutlikkuse kujunemisel. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

Lõimingutsentriks võivad olla

- erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, ekskursioon, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi;
- erinevad õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel;
- mistahes probleem, meetod või vahend, millega seostatakse kaks või enam õpikogemust.

Lõimingutsentri määratlemisel lähtutakse õppekava üldosas ja ainevaldkondade üldosades ning ainekavades esitatud üld-, valdkonna- ja ainepädevustest. Valitud lõimingutsentri käsitlemiseks leitakse sobiv lõiminguviis ja sellega seotud tegevused mis soodustavad iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingut.

Lõimingu viisi valikul on õpetaja vaba ning valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi. Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne lõiming jms.

2.7 Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised ühistegevused (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis kooskõlas haridus- ja teadusministri 25.augusti 2010.a määruse 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord” § 4.

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused

- Osalemine ainealastes, klassidevahelistes, ülekooolilistes, rahvusvahelistes projektides.
- Teemanädalad, ainenädalad ja –päevad, koolisisesed ainevõistlused (olümpiaadid, konkursid jne), üritused (minikonverentsid, õpilasfirmade laadad jne).
- Õppetundide välisel ajal toimuvad ekskursioonid.
- Õpilastele, õpetajatele ja lastevanematele suunatud koolitused (loengud, akadeemia jne).
- Üld-, valdkonna- ja ainepädevuste kujundamist toetavad õppekäigud, mis on kooskõlastatud teiste sama klassi aineõpetajatega.
- Saku Gümnaasium võimaldab toetust igale klassile üheks õppekäiguks õppeaasta jooksul kas kooli või projektide eelarvest järgnevalt:

1.klass	Loodusõpetus	Koduloomade põnev elu, Tallinna Loomaaia Looduskool
2.klass	Loodusõpetus	Retk Aura loodusrajal Tabasalu looduspargis
3.klass	Loodusõpetus	Aktiivõpperetk Harjumaa loodusväärtustega tutvumiseks
4.klass	Loodusõpetus	Tibatilluke või hiiglasuur, Energia avastuskeskus
5.klass	Loodusõpetus	Aktiivõpperetk “Inimese jälg looduses”
6.klass	Loodusained	Aktiivõppekäik “Mullast algab mets”, Ellamaa Looduskeskus
7.klass	Loodusained	Aktiivõppeprogramm “Selgroogsed loomad”, Eesti Loodusmuuseum
8.klass	Loodusained	“Seened ja samblikud” Eesti Loodusmuuseum
9.klass	Karjääriõpetus Loodusained	Karjääripäevad / ametikoolide külastus / infopäevad “Eesti maa lugu geoloogiline ehitus”, Eesti Loodusmuuseum

Ülekooolilised ühistegevused

- Traditsioonilised ülekooolilised üritused, mis toimuvad igal õppeaastal (nt kontserdid, muusikal, õpilasfirmade laat, moešõu, stiilinädal, vaba lava jt)
- Ülekooolilised spordipäevad
- Erinevate tähtpäevadega seotud üritused (nt mihklipäevalaat, emakeelepäev, aktused jt)
- Loovtööde esitlused
- Heategevusüritused

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekooolilised ühistegevused kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis. Kavandatud ühistegevused toetavad üldpädevuste kujunemist. Kõigile ühistegevustel on kindlaks määratud juht, kes juhhib planeerimist, korraldab

meeskonna tööd ja ürituse läbiviimist ning tulemuste / toimumise analüüsi ja parendustegevuste kavandamist.

2.8 Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti

Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on :

- ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt
- teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20.oktoobri 2011.a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord”. Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnukikaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisudega sõitmiseks ohutut kohta
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta, peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust
- oskab eristada valet/ ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- (1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses
- (2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada
- oskab ohutult evakueeruda koolist

- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada
- oskab (vajadusel) kasutada tuletõrjetekki
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi
- oskab käituda/ tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhile kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, - kiirust ja kaugust
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile)
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida

II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- (1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- (2) ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine (laste õpetamine reaalses keskkonnas, praktilised õppused jne).

III kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seadusekuulekas;
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerumisel abi endast noorematele;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab kustutada väikeseid tulekoldeid, (sh lõke, süttinud rasv pannil jne);
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab ohtlike ainete kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- kirjeldab ohtu teekonna valiku põhimõtteid;
- mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile)
- on teadlik ohutusalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti(liiklus)ohutusalast olukorda teiste riikidega.

III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- (1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- (2) ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusalased õppused.

Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitud liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20.oktoobri määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ –s 5 lõigetes 3 kuni 5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:

Põhikooli esimeses astmes (1-3.klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

Põhikooli teises (4.-6.klass) ja kolmandas astmes (7.-9.klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse nii klassijuhataja- kui ka ainetundide raames. Liikluskasvatuse teemad planeeritakse õpetajate poolt õppe- ja kasvatustegevust kavandades. Koolivälised liikluskasvatust toetavad tegevused kavandatakse kooli üldtööplaanis ja nende läbiviimise eest vastutab kooli juhtkond.

2.9 Kolmanda kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted

(1) 7.klassis korraldab Saku Gümnaasium õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks võib olla uurimus, projekt, kunstitöö vms. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist / süstematiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab selle kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

(2) Loovtöö temaatika valib igaks õppeaastaks kool ning see teatatakse õpilastele septembri 1. õppenädalal. Loovtöö sooritamiseks on eraldatud üks tund nädalas järgmistes valikainetes: muusikaprojekt, kunstiprojekt, minifirma, informaatikaõpetus, loodusõpetus. Õpilased saavad töö sooritamise valdkonna valida kooli poolt õppeaastaks välja pakutute hulgast. Õpilased teevad täpsema teemavaliku ning otsustavad töö sooritamise valikaine üle hiljemalt septembri lõpuks. Loovtööd valmivad 3.trimestri lõpuks ning neid esitletakse õppeperioodi viimasel nädalal.

(3) Loovtööd vormistatakse viisil, mis võimaldab selle avalikku esitlemist. Uurimuste vormistamisel lähtutakse kehtivast kooli loovtööde juhendist ning uurimuse käigu ja tulemuste kohta koostatakse ettekanne. Projekti, kunstitöö vms korral esitletakse lõpptulemust ning tehakse sellest koopia või salvestus. Loovtöö esitlemisel tuleb lisada kirjaliku tööna vajalikud selgitused, mis võimaldavad mõista, millisest läbivast teemast on töö koostamisel lähtunud või milliseid õppeaineid on lõimitud. Kirjalikus selgituses avatakse loovtöö taust, esitatakse eesmärgid, kirjeldatakse tööprotsessi ja tulemust. Loovtööd või nende salvestused, koopiad ja nõutavad kirjalikud selgitused säilitatakse koolis vähemalt autori põhikooli lõpetamiseni.

(4) Loovtöödele annab hinnangu nende avalikul esitlemisel direktori käskkirjaga moodustatud komisjon. Hinnang antakse:

- töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; kunstitöö ning omaloomingulise muusikateose puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust; muusikateose esitamise puhul hinnatakse kunstilist teostust.
  - loovtöö protsessile: õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkust, suhtlemisoskust;
  - loovtöö või selle kirjaliku kokkuvõtte vormistamisele: teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine.
  - loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, kõne tempo, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.
- (5) Loovtöödele antakse hinnang arvestatud / mittearvestatud nende avalikul esitlemisel.
- (6) Sooritatud loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.

2.12 Hindamise korraldus, põhikooli lõpetamine

2.12.1 Teadmiste ja oskuste hindamine

- (1) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise.
- (2) Hindamise eesmärkideks on:
- toetada õpilase arengut;
  - anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
  - innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
  - suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
  - suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
  - põhikoolis anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks;
- (3) Hindamisel võrreldakse õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- (4) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.
- (5) Õppeprotsessi vältel saadud hinded on erineva kaaluga. Ulatuslikumate suuliste, kirjalike ja praktiliste tööde / tegevuste eest saadud hinded (päevikus tähistatud arvestuslike hinnetenähtude) on kokkuvõtval hindamisel suurema kaaluga.
- (6) Trimestri, poolaasta (1. – 2. kl) või kursuse algul teeb õpetaja õpilastele ja vanematele ainekaardi kaudu teatavaks õppeaines nõutavad teadmised ja oskused: mida hinnatakse (õpitulemused), kuidas hindamine toimub (hindamismeetod) ja hindamise kriteeriumid. Ainekaardid avalikustatakse õppeinfosüsteemis.
- (7) Trimestri või kursuse õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega. Kontrolltööde planeerimisel lähtutakse sotsiaalministri 27.03.2001.a. määruse nr 36 „Tervisekaitsenõuded

kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 10 sätestatust. Aineõpetaja kannab kontrolltööde toimumise aja õppeinfosüsteemi kontrolltööde tabelisse.

(8) Hindamisel viie palli süsteemis:

- hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

(9) Vajadusel võib hinde täpsustamiseks kasutada märke „+“ ja „-“. Kokkuvõtval hindamisel neid märke ei kasutata. Lisaks numbrilistele hinnetele võib õppeinfosüsteemis kasutada tähiseid A (arvestatud) ja MA (mittearvestatud).

(10) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

(11) 1.–3. kooliastme õpilasele, kellel on püsiv kirjaliku kõne puue või püsivad õpiraskused, rakendatakse hindamisel erisusi. Kui õpilasele on tervises seisundist tulenevalt (NÕK / eriarsti / spetsialisti tõend) koostatud individuaalne õppekava, kirjeldatakse selles hindamisel kasutatavad erisused.

(12) Kui õpilasele on kehalises kasvatuses ja / või tehnoloogiaõpetuses, käsitöös esitatud meditsiiniliste näidustuste tõttu erinõudeid, hinnatakse antud õppeaines õpilase teoreetilisi teadmisi.

(13) 1. klassis ja 2. klassis antakse õpilaste teadmistele ja oskustele suulisi ja kirjalikku tagasisidet toetudes õppimist toetava hindamise põhimõtetele. Tagasiside tunnustab õpilast edusammude puhul, iseloomustab ja analüüsib õpioskuste kujunemist, osalust õppeprotsessis, õpitulemusi ja pädevuste kujunemist. Kirjeldavat tagasisidet antakse ka ujumisoskuse omandamise kohta ujumise algõpetuses. (1.kooliaste)

(14) Kui hindamisel tuvastatakse mahakirjutamine või kõrvalise abi kasutamine (sh plagieerimine, lubamatu koostöö, töö kopeerimine jmt), hinnatakse kirjalikku tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hindegaga „nõrk” ning õpetajal on õigus keelduda õpilasele järelevastamise võimaluse andmisest.

(15) Kui ulatuslikumat suulist, kirjalikku või praktilist tööd / tegevust (klassipäevikus märgitud arvestuslik hinne) on hinnatud hindegaga «puudulik» või «nõrk», antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks õpetajaga kokkulepitud ajal.

Järelevastamiseks / järeltöö sooritamiseks kokkulepitud tähtaeg märgitakse õppeinfosüsteemi päevikusse.

(16) Järeltööd saab üldreeglina sooritada konsultatsioonideks ette nähtud ajal trimestri jooksul. Enne järeltöö sooritamist on õpilasel õigus aineõpetaja konsultatsioonile. Järeltöö hinne kantakse õppeinfosüsteemi päevikus samasse lahtrisse esialgse töö hindegaga (kasutades /).

(17) Kui õpilasel on jäänud õppeülesanne tegemata / esitamata / hindamata, lisatakse õppeinfosüsteemi päevikusse märged „T” („tegemata“) ja kommentaar, millega teavitatakse õpilast ja vanemat selle sooritamise / esitamise vajalikkusest ja tähtajast. Kui õpilasel on trimestri lõpuks mõjuva põhjusega sooritamata nõutavad ulatuslikumad tööd, arvestatakse need sooritatuks hindele „nõrk“ ning vastav hinne kantakse õppeinfosüsteemi päevikusse.

(18) Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase vanemal on õigus hinnet vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teadasaamist (sisestamist õppeinfosüsteemi päevikusse), esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmise päevast.

2.12.2 Õppimist toetav hindamine (kujundav hindamine)

(1) Õppimist toetava (kujundava) hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Õppimist toetava hindamise käigus antud tagasiside toetab õpitulemuste omandamist õppeprotsessi jooksul. Õppimist toetav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Saku Gümnaasiumis reageeritakse juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

(3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

(4) Õppimist toetava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi, millesse õpilane kogub töid erinevatest õppeainetest. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

2.12.3 Kokkuvõtva hindamise korraldus põhikoolis

(1) Saku Gümnaasium annab kirjalikku tagasisidet põhikooli (1. – 3. kooliaste) õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilasele ja vanemale iga trimestri / 1. - 2.klassis poolaasta lõpus. Käitumist hinnatakse sõnaliselt „väga hea“, „hea“, „rahuldav“, „mitterahuldav“.

- Käitumishindega „väga hea“ hinnatakse õpilast, kes on silma paistnud väga hea ja viisaka käitumisega, järgib alati ja igas olukorras üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, on tähelepanelik ja teisi arvestav kaaslane, suhtub alati hoolikalt õppevahenditesse ning kohusetundlikult õppeülesannetesse, on alati töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel.
- Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel.
- Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel
- Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme (põhikooli õpilase käitumist on kolm või enam aineõpetajat trimestris hinnanud hindegaga „mitterahuldav“ või õpilane on trimestri jooksul põhjuseta puudunud üle 15 tunni). Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

(2) Nõuded õpilase käitumisele esitatakse Saku Gümnaasiumi kodukorras.

(3) Kokkuvõtval hindamisel Saku Gümnaasiumis koondatakse 1. ja 2.klassis hinnagud poolaastahinnanguteks, 3. - 9.klassis hinded trimestrihinneteks ning vastavad kokkuvõtavad hinded aastahinneteks. Õppeainetes, mida õpitakse 0,5 tundi nädalas koondatakse hinded trimestrihindeks üks kord õppeaastas, ülejäänud õppeainetes kolm korda õppeaastas (29. novembriks, 6.märtsiks ja õppeperioodi lõpuks).

(4) Trimestrihinne võib jätta välja panemata, kui õpilane on puudunud üle poole õppetundidest või mõjuvatel põhjustel ei ole sooritanud nõutavaid hindelisi töid. Väljapanemata trimestrihinne järelvastamine toimub kokkulepitud ajagraafiku alusel või vastavalt individuaalses õppekavas sätestatule.

(5) 8. klassis kantakse üleminekueksami hinne klassipäevikusse ja tunnistusele. Eksamihinnet arvestatakse aastahinde väljapanekul.

(6) 3.–9. klassi õpilast ja piiratud teovõimega õpilase vanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnetest iga trimestri lõpul õppeinfosüsteemi päeviku kaudu ning õppeperioodi lõpul ka paber kandjal klassitunnistuse kaudu.

(7) 1. ja 2. klassi õpilast ja piiratud teovõimega õpilase vanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnangutest 2 korda õppeaasta jooksul õppeinfosüsteemi päeviku kaudu. Õpilase järgmisesse klassi üleviimise aluseks on 2.poolaasta kokkuvõtavad hinnangud. Kokkuvõtvides hinnangutes annab õpetaja hinnangu õpitulemuste saavutatusele. 1. ja 2.klassis täidetakse kord aastas

õpilaste, õpetajate ja lastevanemate poolt õpilase enesehinnangu leht, mis kajastab lapse õpitulemusi, hoiakuid ja käitumist.

(8) 1. – 3. kooliastme õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt järelõpe konsultatsioonides, eripedagoogiline abi, õpiabi, individuaalsed tunnid, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

(9) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestrihinne või -hinnang jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aasta- või kooliastmehinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“ või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.

(10) Trimestrihinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise või täiendavale õppetööle jätmise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

(11) 1. – 3. kooliastme õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel õppeülesandeid, et saavutada õpitulemused, mis võimaldavad aines edasi õppimisel hakkamasaamist oluliste raskusteta. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu ning aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(12) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

(13) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta 1. – 3. kooliastme õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või mitterahuldav hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

(14) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama 1.- 3. kooliastme õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või mitterahuldav hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

(15) Õpilase järgmisse klassi üleviimise või klassikursuse kordama jätmise otsustab õppenõukogu hiljemalt õppeaasta lõpuks.

(16) Õpilastele, kellele on koostatud individuaalne õppekava, millega on ette nähtud erisused õppetöö ajas ning järgmisse klassi üleviimise ajas, ei kohaldata punktides (9) ja (14) sätestatud tähtaegu.

2.12.4 Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
  - 1) kellel on üks „nõrk“ või „puudulik“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
  - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks „nõrk“ või „puudulik“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- (4) Õpilane, kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib lõikes (1) nimetatud eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.
- (5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

2.13 Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine

Õpilaste ja vanemate teavitamisel juhendatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 sätestatust

- (1) Saku Gümnaasium tagab õpilasele ja vanemale võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.
- (2) Saku Gümnaasium tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri, kursuse või poolaasta algul.
- (3) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Saku Gümnaasiumis tagatakse õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

(4) Saku Gümnaasium nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

(5) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga kooli vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestlusi viiakse läbi vastavalt kooli direktori poolt kehtestatud arenguveestluste läbiviimise korrale.

(6) Saku Gümnaasium tagab võimaluse korral õpilasele eripedagoogilise, psühholoogilise ning sotsiaalpedagoogilise abi.

(7) Saku Gümnaasium korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

2.14 Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

(1) Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.

(2) Direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, kelle ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.

(4) Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Hindamise, testimise ja uuringute tulemused, õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Direktor määrab koolis isiku, kes vastutab kaardi täitmise eest.

(5) Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas, IÕK rakendamist.

(6) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilaseks.

(7) Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

(8) Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.

(9) Õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks võib lisaks tavaklassidele moodustada ka õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse. Õpe õpiabi- või tasemerühmas või eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis peab arvestama koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.

(10) Õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustab direktor. Otsuse tegemisel lähtub direktor õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekust.

2.14.1 Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused

(1) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.

(2) Andekamatele õpilastele korraldatakse võimalusel süvendatud õpet ainetunni raames.

(3) Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel.

(4) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppes.

(5) Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava. Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:

- õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;

- kui õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;

- kui õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse või kui õpilasele rakendatud kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga;

- kui koolivälise nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada kohustusliku õppeaine õppimisest .

(6) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilaseks. Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.

(7) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevalt koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovib lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest. Väike Eriklassis või ühele õpilasele keskendatud õppe puhul võib muuta kooli õppekava tunnijaotusplaani, kehtestada vähendatud või asendatud õpitulemused ning vähendatud õppekoormuse, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas.

(8) Hariduslike erivajadustega õpilastele võimaldatakse õpe väiksema õpilaste arvuga klassis. Iga õppeaasta lõpus otsustatakse koolis eriklasside moodustamise vajadus järgmiseks õppeaastaks ühe või mitme klassi õpilastest, kellele on vajalik rakendada tõhustatud või erituge.

2.14.2 Hariduslike erivajadustega õpilaste, sh individuaalse õppekava alusel õppivate õpilaste hindamine ja õppeprotsessi tulemuslikkuse tagasisidestamine

(1) õpilaste hindamine lähtub põhimõttest, et motiveeritud ja sihikindla õppimise tulemusel on õpilasel võimalik saada hindeid „rahuldavast“ „väga heani“.

(2) hindamisel lähtuvad õpetajad kolmest põhimõttest: õppevara jõukohastamine, abistavate vahendite ja materjalide kasutamine, õpetaja vahetu juhendamise osakaal.

2.14.3 Õpiabisüsteemi etapid õpiraskustega õpilaste abistamisel ja juhendamisel

(1) Õpiabi osutamine õppeperioodi vältel – klassi- või aineõpetaja rakendab õpiabi kõigile, kellele on üksikhindena pandud „1“ või „2“ või on antud samaväärne sõnaline hinnang:

- klassi – ja aineõpetaja abi ja nõustamine ehk järeldamine (individuaalne või grupiviisiline abi ja nõustamine, mis tagab õpilase edasijõudmise) ainetundides ja / või konsultatsioonitundides;
- hindamise erisuste rakendamine – klassi- ja aineõpetaja rakendab diferentseeritud hindamise põhimõtet vastavalt õpilase individuaalsele vajadusele.
- tagasiside õpilasele ja tema vanematele saadud mitterahuldavate hinnete kohta; õpetaja püüab aru saada tekkinud probleemi põhjustest, kavandatakse tegevused olukorra lahendamiseks.

(2) Õpilasele, kelle trimestrihinne on mõnes aines „puudulik“, „nõrk“, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata või kes vajab õpioskuste ja vilumuste kujundamiseks toetavat keskkonda, määratakse selles aines nõutavate teadmiste ja oskuste omandamiseks üks järgmistest meetmetest:

- kohustuslike aineõpetaja konsultatsioonide määramine;
- individuaalse õppekava rakendamine ainetunni raames;
- individuaalse õppekava rakendamine individuaalse ainetunni raames;
- õpiabitundide rakendamine;
- eripedagoogilise abi rakendamine
- Õpitulemuste saavutamisel tekkiva mahajäämuse korral viiakse õpetaja poolt põhjuste välja selgitamiseks ja olukorra lahendamiseks vajalike tugimeetmete kavandamiseks läbi pedagoogiline hindamine, mille kokkuvõtte kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaarti. Vajadusel kaasatakse hindamiseks ja soovitude saamiseks kooli tugispetsialistid.

(3) Õpiabi osutamine õppeperioodi (õppeaasta) lõpus – rakendatakse kõigile, kellele tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või jääks aastahinne välja panemata:

- täiendava õppetöö rakendamine;
- individuaalse õppekava rakendamine;
- vajadusel nõustamiskomisjoni suunamine soovitusliku õppekava või õppevormi määramiseks;
- klassikursuse kordama jätmise, kui täiendav õppetöö ei ole andnud tulemusi. 1.-9. klassi õpilase võib õppenõukogu otsusega jätta klassikursust kordama, kui talle on välja pandud kolmes või enamis õppeaines aastahinne „nõrk” või „puudulik”. Otsuse tegemisse kaasab õppenõukogu lapsevanema / hooldaja.

2.14.4 Tegevused käitumisraskustega õpilase korral

Kui klassis on õpilane, kelle on käitumisraskused, mis põhjustavad olulisi raskusi töötamiseks koos oma klassikaaslastega samal ajal samas ruumis, siis järgitakse käitumisraskustega õpilaste juhendamisel ja mõjutamisel järgnevat tugi- ja mõjutusmeetmeid:

- 1) distsipliiniprobleemide lahendamine õppetunnis;
- 2) vestlused õpilasega (individuaalselt või kaasatud isikutega);
- 3) vanema informeerimine olukorrast ja õpilase käitumise arutamine vanemaga;
- 4) õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppealajuhataja juures;
- 5) õpilase mitterahuldava käitumise arutamine õppenõukogus, mille tulemusena õppenõukogu otsusega kohustatakse koolidirektorit rakendama õpilasele meetmeid;
- 6) kirjalik noomitus;
- 7) õpilase ajutine tunnist kõrvaldamine tugisüsteemi liikme juurde, kus jätkub õppeprotsess sama tunniplaani alusel; kus tugispetsialist nõustab õpilast ja/või õpilane sooritab iseseisva töö õpetaja poolt antud juhiste alusel.
- 8) käitumise tugikava koostamine;
- 9) esemete, mida õpilane kasutab viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga, hoiulevõtmine;
- 10) konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks;
- 11) kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine, mida võib kohaldada vaid õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul;
- 12) pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul;
- 13) ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
- 14) ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused. Õppenõukogu otsusel või vanema taotlusel õpilase tunnist kõrvaldamine individuaalse õppekava alusel, mille kohaselt saab õpilasele kehtestada erineva õppekorralduse;
- 15) koduõppe rakendamine vanema taotlusel.

2.15 Karjääriteenuste korraldus

Karjääriteenuste eesmärgiks on aidata õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust. Karjääriteenuste sihtrühmadeks on õpilased, lapsevanemad, elukestva õppe alal ka õpetajad. Karjääriteenuste alast tegevust kavandab ja korraldab kooli karjäärikoordinaator (kooli psühholoog).

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Peale selle käsitletakse teemasid klassijuhatajatundides koostöös kooli karjäärikoordinaatoriga ja Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse spetsialistidega. Arenguvestlustel toetatakse õpilase valikuid ja antakse vajadusel lapsevanemale nõu. Klassi -ja üldkoosolekutel tutvustatakse lapsevanematele karjääriteenuste kättesaadavust.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist. Valikaine „Karjääriõpetus“ kuulub 9. klassi õppeplaani ning karjääriplaneerimise teemasid käsitletakse põhikoolis klassijuhatajatundides.

Saku Gümnaasium pakub sihtrühmadele karjääriteenuste kohta informatsiooni, aitab leida väljaspool kooli karjäärinõustajat koostöös lähima nõustamiskeskusega (Põhja-Eesti Rajaleidja keskus).

2.16 Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Väljundipõhisel õppel põhinev lähenemine õpetajate koostööle ja töö planeerimisele võimaldab tõsta õpetamise kvaliteeti ning õpilaste poolt saavutatud õpitulemuste taset, vähendada andekamate (rohkem akadeemiliste kalduvustega) ja passiivsemate (kes ei sea endale õppeprotsessis erilisi eesmärgid) õppijate õpitulemustes vahet. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted arutatakse läbi õpetajate töökoosolekul.

Väljundipõhises õppes toimub õpetaja töö planeerimine alljärgnevalt:

- esmalt määratletakse õpitulemused, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada;
- seejärel õpitulemused seostatakse üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused;
- järgnevalt kavandatakse õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest tulenevalt hindamine (hindamismeetodid ja- kriteeriumid) ning
- lõpuks valitakse lähtuvalt õpitulemusest ja hindamismeetoditest tulenevalt õpetamismeetodid.

Õpetamise aluseks on õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Väljundipõhises õppes käsitletakse õppijat õppeprotsessis aktiivse osalejana. Eelduseks, et ta saaks seda olla, on vajalik, et õpilane omaks õppeprotsessi toimumise kohta adekvaatset informatsiooni. Kõige olulisem sellest on õpilase teavitamine trimestri või kursuse alguses läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest. Õpilane peab teadma mida, millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Hindamismeetodi valikul lähtutakse õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest. Hindamismeetodi juurde määratakse hindamiskriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ehk hindamisjuhised kirjeldavad hindamismeetoditega tõendavate õpitulemuste oodatavat taset ning ulatust. Hindamiskriteeriumid on sõnastatud õpitulemuste alusel, kuid oluliselt suurema detailsusega. Hindamiskriteeriumid on detailsed kirjeldused selle kohta, milliseid teadmisi, oskusi, hoiakuid mis tasemel, millise aja jooksul, mis tingimustel ja mahus peab õpilane konkreetse hindamismeetodi kaudu näitama. Hindamise kohta käiva informatsiooni edastamisel järgib õpetaja alljärgnevat reegleid:

- informatsioon peab olema ühemõtteliselt arusaadav
- informatsioon peab olema ammendav
- informatsioon ei tohi olla eksitav - hindamisel ei tohi selguda mingid aspektid, mis varem ei olnud teada
- tagatud on vajaliku informatsiooni jõudmine õppijani.

Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimiseks koostavad klassi- ja aineõpetajad ainekaardid. Klassi- ja aineõpetajad planeerivad õppetöö trimestrite, poolaasta või kursuste kaupa, ainekaardid esitatakse elektrooniliselt õppeinfosüsteemis vastava õppeperioodi alguseks.

Ainekaardil näidatakse ära antud perioodi

- õppeteemad ja oodatavad õpitulemused;
- õppeprotsessi käigus kasutatavate hindamismeetodite kirjeldus;
- kokkuvõtva hindamise kirjeldus ja hindamiskriteeriumid;
- olulisemad põhimõtted üldpädevuste kujundamisel, läbivate teemade käsitlemisel ja lõimingu teostamisel;
- planeeritavad üritused.

Kasvatustegevuse ja klassi ühisürituste planeerimiseks koostavad klassijuhatajad töökavad. Klassijuhatajad planeerivad töö klassiga ja esitavad poolaasta töökavad elektrooniliselt jooksva õppeaasta 10.septembriks ja 10.jaanuariks.

Klassijuhataja töökavas näidatakse ära:

- klassijuhataja töö eesmärgid;
- klassijuhatajatundides käsitletavat teemat;
- klassi ühistegevus;

- koostöö lastevanematega.

Saku Gümnaasiumi õpetajad analüüsivad oma tööd analüütilise töökokkuvõtte vormi alusel:

- töö aineõpetajana;
- töö klassijuhatajana;
- töö HEV õpilastega;
- õppetundide väline tegevus;
- tööalane koolitus.

Õppeaasta eesmärkide täitmisele antakse hinnang tegevuste analüüsi kaudu ning tuuakse välja parendusettepanekud järgmiseks õppeaastaks.

2.17 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

(1) Saku Gümnaasiumi õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.

(2) Saku Gümnaasiumi õppekava kehtestab direktor.

(3) Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.